

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 178)

Afyon İli Dinar İlçesinde Meydana Gelen Deprem Afetinden Zarar Görenlerin Gelir, Kurumlar ve Geçici Vergilerinin Terkini Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/301)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-958/1653

22.4.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 11.4.1996 tarihinde kararlaştırılan "Afyon İli Dinar İlçesinde Meydana Gelen Deprem Afetinden Zarar Görenlerin Gelir, Kurumlar ve Geçici Vergilerinin Terkini Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Afyon İli Dinar İlçesinde 1995 yılı içinde meydana gelen deprem afetinden zarar görenlerin, bu zararlarının telafisi sosyal Devlet anlayışının bir gereğidir. Bu amaçla hazırlanan tasarı ile depremin meydana geldiği yılda bu ilçede faaliyette bulunan mükelleflerin vergi yükünün hafifletilmesi sağlanmaktadır. Böylece, Dinar İlçesinde ekonomik hayatın yeniden canlandırılması, belli bir süre için öngörülen vergi muafiyeti yoluyla desteklenmektedir.

Ayrıca, bu ilçede çalışanların ücretlerine uygulanan özel indirim ve sakatlık indirim tutarları artırılmak suretiyle bunların geçim imkânlarının iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1. – A) Maddenin (a) bendi ile Afyon İli Dinar İlçesinde meydana gelen deprem afetinden zarar gören mükelleflerin uğramış oldukları zararların telafisi amacıyla 1995 ve 1996 yıllarına ilişkin olarak tahakkuk eden veya edecek gelir, kurumlar ve geçici vergileri ile götürü usule tabi gelir vergisi mükelleflerinin 1996 ve 1997 yılları içinde adlarına tahakkuk eden veya edecek gelir vergilerinin terkinin öngörülmektedir.

Bu madde kapsamında aşağıda sayılan vergiler tahakkuktan terkin edilecektir.

– 1995 ve 1996 yıllarına ilişkin olarak verilmesi gereken yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden tahakkuk eden veya edecek gelir vergisi veya kurumlar vergisi ile geçici vergi.

– 1995 ve 1996 yılları kurum kazançlarına ilişkin olarak yıllık beyanname veren kurumların menkul sermaye iradı sayılan kazançları üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre yapılacak gelir vergisi kesintisi.

– Götürü usule tabi gelir vergisi mükelleflerinin 1996 ve 1997 yılları içinde adlarına tarh ve tahakkuk eden veya ettirilecek olan gelir vergisi.

Bu madde hükmünden Afyon İli Dinar İlçesinde 1995 yılı içinde ötedenberi gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olarak kayıtlı bulunanlar ile anılan yılda mükellefiyet tesis ettirmiş olanlar yararlanacaklardır. Ancak bu mükelleflerin Dinar İlçesi dışındaki yerlerden elde etmiş olduğu gelirlere isabet edecek olan vergiler bu madde uygulaması dışında tutulacaktır. Madde kapsamına girmeyen gelirlere isabet eden vergiler, beyannameye dahil edilen kazanç ve iratların toplam gelire oranı esas alınmak suretiyle tespit edilecektir.

b) Maddenin (b) bendi ile Afyon İli Dinar İlçesinde fiilen çalışan hizmet erbabının gerçek ücretlerinin vergilendirilmesinde, Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinde yer alan özel indirim ve sakatlık indirimi hadlerinin 31.12.1997 tarihine kadar bir kat artırımlı olarak uygulanması öngörülmektedir.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

13.12.1996

Esas No. : 1/301

Karar No. : 72

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 22.4.1996 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 2.5.1996 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Afyon İli Dinar İlçesinde Meydana Gelen Deprem Afetinden Zarar Görenlerin Gelir, Kurumlar ve Geçici Vergilerinin Terkini Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 12.12.1996 tarihinde yaptığı 32 nci Birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Bekir Aksoy'un başkanlığında Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Tasarı ile; Afyon İli Dinar İlçesinde meydana gelen deprem afetinden zarar gören mükelleflerin uğramış oldukları zararların telafisi amacıyla;

— 1995 ve 1996 yıllarına ilişkin olarak tahakkuk eden veya edecek gelir, kurumlar ve geçici vergileri ile götürü usule tabi gelir vergisi mükelleflerinin 1996 ve 1997 yılları içinde adlarına tahakkuk eden veya edecek gelir vergilerinin terkinini,

— Söz konusu ilçede çalışanların ücretlerine uygulanan özel indirim ve sakatlık indirimi hadlerinin 31.12.1997 tarihine kadar bir kat artırımlı olarak uygulanması, öngörülmektedir.

Komisyonumuzda tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; 1995 yılında Afyon İli Dinar İlçesinde meydana gelen deprem afetinden zarar görenlerin bu zararlarının telafisinin sosyal devlet anlayışının bir gereği olduğu,

— Deprem olduğu yılda bu ilçede faaliyette bulunan mükelleflerin vergi yükünün hafifletilmesini ve bu ilçede çalışanların ücretlerine uygulanan özel indirim ve sakatlık indirimi tutarlarının artırılmasını öngören tasarının olumlu karşılandığı, bu suretle hem ilçede yaşayanların geçim imkânlarının bir ölçüde iyileştirileceği, hem de ekonomik hayatın yeniden canlandırılacağı,

— Sel felaketine uğrayan Isparta İli Senirkent İlçesinin de tasarı kapsamına alınmasının yerinde olacağı,

— Münferit düzenlemeler yerine, daha geniş kapsamlı genel bir düzenleme yapılarak bu gibi durumlarda kullanılmak üzere Bakanlar Kuruluna yetki verilebileceği,

Gibi görüş, eleştiri ve temenniler dile getirilmiştir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise; meri kanunlardaki mevcut yetkilerinin amacı tam olarak karşılayamadığı, tasarının bir an önce kanunlaştırılmasında fayda mülhaza edildiği ifade edilmiştir.

Bu görüşmeleri takiben, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

— 1 inci maddesi; (a) ve (b) bentlerinin, sel felaketine maruz kalan Isparta İli Senirkent İlçesinin de madde kapsamına alınması ve (b) bendinde kastedilen anılan ilçelerde fiilen çalışan hizmet erbabi kavramına açıklık getirilmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— Organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinde arsa üretilmesi, bu arsaların alt yapısının hazırlanması ve sanayicilere tahsis edilmesi, buralarda faaliyette bulunan sanayici kuruluşlara ihtiyaç duydukları elektrik, gaz ve buhar gibi enerji ve su temini faaliyetinde bulunan ve kazancının tamamını bu yerlerin ortak ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanan iktisadî işletmelerin kurumlar vergisinden muaf tutulmasını hükme bağlayan bir metnin, 3.6.1949 tarih ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesine 25 inci bent olarak ilave edilmesini öngören bir düzenlemenin Çerçeve 2 nci madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

— Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri ise, 3 ve 4 üncü maddeler olarak aynen,

Kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı; içeriğinde yapılan düzenlemelere paralel olarak, "Afyon İli Dinar İlçesi ve Isparta İli Senirkent İlçesinde Meydana Gelen Tabîî Afetlerden Zarar Görenlerin Gelir, Kurumlar ve Geçici Vergilerinin Terkini ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>İ. Ertan Yülek</i>	<i>Mustafa Çiloğlu</i>
Adana	Burdur
Sözcü	Kâtip
<i>Sait Açıba</i>	<i>Hayri Doğan</i>
Afyon	Antalya
Üye	Üye
<i>Gökhan Çapoğlu</i>	<i>Hikmet Uluğbay</i>
Ankara	Ankara
Üye	Üye
<i>Metin Şahin</i>	<i>Saffet Kaya</i>
Antalya	Ardahan

Üye
Alaatin Sever Aydın
Batman
Üye
Nevfel Şahin
Çanakkale
Üye
Aslan Polat
Erzurum
Üye
Algan Hacaloğlu
İstanbul
Karşı oy yazısı eklidir.
Üye
Esat Bütün
Kahramanmaraş
Üye
Zeki Ünal
Karaman
Üye
Fethi Acar
Kastamonu
Üye
Mustafa Ünal'dı
Konya
İmzada bulunamadı
Üye
Miraç Akdoğan
Malatya
Üye
Ertuğrul Eryılmaz
Sakarya
Üye
Musa Uzunkaya
Samsun
Üye
Yıldırım Aktürk
Uşak
Türkiye Büyük Millet Meclisi

Üye
Necmi Hoşver
Bolu
Üye
Mustafa Yıldız
Erzincan
Karşı oy yazısı eklidir.
Üye
Azmi Ateş
İstanbul
Üye
Ali Topuz
İstanbul
Karşı oy yazısı eklidir.
Üye
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
Üye
Zeki Karabayır
Kars
Üye
Nurettin Kaldırımci
Kayseri
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
Üye
Nezir Aydın
Sakarya
Üye
Biltekin Özdemir
Samsun
Üye
Metin Gürdere
Tokat
Üye
Hasan Çağlayan
Çorum
(S. Sayısı : 178)

KARŞIOY YAZISI

“Afyon İli Dinar İlçesinde meydana gelen deprem afetinden zarar görenlerin gelir, kurumlar ve geçici vergilerinin terkinin hakkında kanun tasarısı” Komisyonumuzda görüşülürken, bu konu ile ilgili olmadığı halde, organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi siteleri içinde yeni düzenlemelerin önerge ile yasa tasarısına eklenmesini, usul açısından uygun bulmamaktayız. Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi siteleri ile ilgili yeni düzenlemeler gerekli olabilir. Bunlara olumlu oy kullanılarak katkıda bulunmamız da mümkündür. Ancak bugün komisyonunda bu konunun görüşüleceğini tahmin etmemiz beklenemez. Bu nedenle önerilen yeni düzenlemenin bütün boyutları ile değerlendirilmesi olanağını bulamadık. Böyle bir yol ve yöntemin izlenmesi doğal ve doğru değildir. Böyle bir gelenek yaratmak, önümüzdeki dönemde, hazırlıksız yasa yapma noktasına gelmesini sağlar. Bu nedenlerle, karşı oy kullanmak zorunda kaldığımızı beyan ederiz.

Ali Topuz

İstanbul

Mustafa Yıldız

Erzincan

KARŞIOY YAZISI

Yasa tasarısının komisyonunda önerge ile ilave edilen 2 nci maddeye karşıyım.

a) Böyle bir düzenlemenin yeri, bir depremde zarar gören, mağdur olan yurttaşlarımızın yaralarını sarmak amacı ile getirilmiş olan ve uygulaması sadece Dinar İlçesine ilişkin ve depremin vuku bulduğu 1995 yılı ile sınırlı olan bir yasa tasarısı olamaz. Düzenlemenin ayrı bir kanunla yapılması gerekir.

b) TEAŞ'ın ve TEDAŞ'ın Hükümet tarafından hızla özelleştirilmek istendiği bir süreçte organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerine elektrik sunan özel şirketlerin kurumlar vergisinden muaf tutulmak istenmesi;

- Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır,
- Rekabetçi pazar ekonomisi kuralları ile çelişkilidir,
- Şaibelere açık bir yaklaşımdır.

Organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinde yerleşik kuruluşlar, yukarıdaki kurullarla çelişkili olmayan, doğrudan teşvik mekanizmaları ile desteklenmelidir.

Algan Hacaloğlu

İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Afyon İli Dinar İlçesinde Meydana Gelen Deprem Afetinden Zarar Görenlerin Gelir, Kurumlar ve Geçici Vergilerinin Terkini Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. – a) Deprem afetine maruz kalan Afyon İli Dinar İlçesinde 1995 yılı içinde gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olanların 1995 ve 1996 yıllarına ilişkin olarak verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri ile bu yıllara ilişkin yıllık beyanname veren kurumların Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre yapılan gelir vergisi kesintisine ilişkin muhtasar beyannameye göre tahakkuk eden veya edecek gelir, kurumlar ve geçici vergisi ile götürü usule tabi gelir vergisi mükelleflerinin 1996 ve 1997 yılları içinde adlarına tahakkuk eden veya edecek gelir vergisi terkin edilir. Tahakkuk eden ve edecek gelir veya kurumlar vergisi üzerinden hesaplanan fon payları için de aynı işlem yapılır. Ayrıca bu mükelleflerin 1995 yılı gelir ve kurumlar vergilerine mahsuben ödemiş oldukları geçici vergiler iade edilir, ödenmemiş olanlar ise tahakkuktan terkin edilir. Bu mükelleflerin Dinar İlçesi dışındaki yerlerden elde etmiş oldukları gelirlere isabet eden vergiler bu madde kapsamı dışındadır.

b) Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinde yer alan özel indirim ve sakatlık indirimi hadleri, Afyon İli Dinar İlçesinde fiilen çalışan hizmet erbabının gerçek ücretlerinin vergilendirilmesinde 31.12.1997 tarihine kadar bir kat artırımlı olarak uygulanır.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Afyon İli Dinar İlçesi ve Isparta İli Senirkent İlçesinde Meydana Gelen Tabii Afetlerden Zarar Görenlerin Gelir, Kurumlar ve Geçici Vergilerinin Terkini ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. – a) Deprem afetine maruz kalan Afyon İli Dinar İlçesi ile sel felaketine uğrayan Isparta İli Senirkent İlçesinde 1995 yılı içinde gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olanların 1995 ve 1996 yıllarına ilişkin olarak verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri ile bu yıllara ilişkin yıllık beyanname veren kurumların Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre yapılan gelir vergisi kesintisine ilişkin muhtasar beyannameye göre tahakkuk eden veya edecek gelir, kurumlar ve geçici vergisi ile götürü usule tabi gelir vergisi mükelleflerinin 1996 ve 1997 yılları içinde adlarına tahakkuk eden veya edecek gelir vergisi terkin edilir. Tahakkuk eden ve edecek gelir veya kurumlar vergisi üzerinden hesaplanan fon payları için de aynı işlem yapılır. Ayrıca bu mükelleflerin 1995 yılı gelir ve kurumlar vergilerine mahsuben ödemiş oldukları geçici vergiler iade edilir, ödenmemiş olanlar ise tahakkuktan terkin edilir. Bu mükelleflerin Dinar ve Senirkent ilçeleri dışındaki yerlerden elde etmiş oldukları gelirlere isabet eden vergiler bu madde kapsamı dışındadır.

b) Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinde yer alan özel indirim ve sakatlık indirimi hadleri, Afyon İli Dinar İlçesi ile Isparta İli Senirkent İlçesinde afet tarihlerinde sürekli olarak fiilen çalışan hizmet erbabının bu ilçelerde fiilen çalıştıkları süre içinde elde ettikleri gerçek ücretlerinin vergilendirilmesinde 31.12.1997 tarihine kadar bir kat artırımlı olarak uygulanır.

MADDE 2. – 3.6.1949 tarih ve 5422 sayılı Kurumlar Vergi Kanununun 7 nci maddesine aşağıdaki 25 inci bent eklenmiştir.

“25. Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin alt yapılarını hazırlamak ve buralarda faaliyette bulunanların arsa, elektrik, gaz, buhar ve su gibi ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile gerçek ve tüzelkişilerce birlikte oluşturulan ve kazancının tamamını bu yerlerin ortak ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılan iktisadi işletmeler.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mesut Yılmaz

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.

N. Mentеше

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

Y. Törüner

Devlet Bakanı

A. Gökdemir

Devlet Bakanı

İ. Y. Dedelek

Devlet Bakanı

Ü. Erkan

Devlet Bakanı

M. H. Dağlı

Millî Savunma Bakanı

M. O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı

E. Gönensay

Millî Eğitim Bakanı

T. Tayan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

İ. Attila

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

A. O. Güner

Orman Bakanı

N. Ercan

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3. — Tasarının 2 nci maddesi 3 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Devlet Bakanı

R. Ş. Saracoglu

Devlet Bakanı

A. Aksu

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

İ. Aykut

Devlet Bakanı V.

A. Aksu

Devlet Bakanı V.

A. O. Güner

Devlet Bakanı

E. Taranoğlu

Adalet Bakanı

M. Ağar

İçişleri Bakanı

Ü. G. Güney

Maliye Bakanı

L. Kayalar

Bay. ve İskân Bakanı

M. Keçeciler

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

E. Kul

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

H. Doğan

Turizm Bakanı

İ. Saygın

Çevre Bakanı

M. R. Taşar